

Beleid 2015-2018

Vastgesteld d.d. 9 december 2014

A. Financiën

1. uitgavenbeleid
2. inzet van deel van vermogen (sociale investeringen)
3. cofinanciering

B. Inhoud

1. themaprogramma's: beweging op gang brengen
2. bestendinging van succesvolle initiatieven
3. Caribisch gebied
4. reguliere programma
5. Akerendam
6. Nieuw Akerendam

C. Organisatie

1. College van Regenten
2. bureau

A. Financiën

ad 1 uitgavenbeleid

Sinds 2008 heeft het vermogen zich weliswaar marktconform hersteld, maar doordat we op hetzelfde niveau onttrekkingen zijn blijven doen - in 2013 en 2014 ruim boven de spendingrule - is er wel op ingeteerd. Hiernaast zijn de op lange termijn verwachte beleggingsresultaten voor liquiditeiten, obligaties en met name aandelen de afgelopen jaren gedaald. Het lijkt verstandig een discussie te voeren over de mogelijke impact van de verwachte lagere beleggingsresultaten op het uitgavenbeleid.

De vermogensbeheerder zal minimaal eenmaal per jaar een analyse uitvoeren van de kans op het behalen van de beide doelstellingen van ons beleggingsbeleid:

Inkomensdoelstelling	De jaarlijkse onttrekking aan het belegde vermogen voor donaties en kosten eigen organisatie.
Vermogensdoelstelling	Het in stand houden van de koopkracht van het belegde vermogen op de lange termijn.

Uit de meest recente analyse blijkt dat de kans op het behalen van beide doelstellingen naar een voldoende hoog niveau toeneemt, als we het uitgavenniveau ten laste van het belegde vermogen verlagen. Een aanpassing van de jaarlijkse uitgaven kan geleidelijk worden doorgevoerd door middel van de werking van de spendingrule. Deze spendingrule is bedoeld om grote schommelingen in financiële ruimte, als gevolg van heftige bewegingen op de beurs, te egaliseren.

Het uitgavenniveau wordt ook beïnvloed door het rendement op serviceappartementencomplex Nieuw Akerendam.

ad 2 Inzet deel van vermogen (sociale investeringen)

Met ingang van 2014 investeren wij gefaseerd in totaal € 1 mln in startende maatschappelijke ondernemingen. Hiertoe is Fonds SvL voor 50% aandeelhouder geworden van de sociale investeringsmaatschappij InvestMZ (statutaire naam Else BV). De andere 50% is in handen van Stichting Else, die het initiatief hiervoor nam. Deze investering wordt aan het voor belegging op de effectenbeurs beschikbare vermogen onttrokken.

Waarom maatschappelijk investeren? Met deze investeringen kunnen veelbelovende innovaties op het terrein van maatschappelijke gezondheid, waarvoor banken niet thuis geven (onvoldoende zekerheden, te lage rendementsverwachtingen, te lange aanlooptijd) een kans krijgen.

Anders dan met donaties aan kortlopende projecten, kunnen met een investering blijvende resultaten/effecten worden bereikt. Ook wanneer deze investeringen zich niet primair op ouderen richten, beogen zij positief aan de maatschappij bij te dragen.

Sociaal investeren is een (gedeeltelijk) antwoord op het teruglopend budget voor donaties: onze armslag neemt toe, het geïnvesteerde geld komt op termijn terug en kan opnieuw worden ingezet (revolving fund).

Vooralsnog wordt gerekend met 0% financieel rendement. Hier tegenover staat het beoogde maatschappelijk rendement, en dat is de primaire doelstelling van deze investeringen. We hopen natuurlijk dat er ondernemingen tussen blijken te zitten die ook financieel rendement gaan opleveren. Om de risico's te spreiden/kansen te vergroten zal er een substantieel aantal investeringen gedaan moeten worden, reden om op zoek te gaan naar (maximaal nog drie) fondsen die tot InvestMZ willen toetreden.

Deze vorm van financieren zien we als een gezamenlijk leertraject. Mocht deze werkwijze succesvol blijken (de criteria hiervoor worden nog uitgewerkt), kan overwogen worden deze uit te breiden, met dezelfde en/of andere partners.

ad 3 cofinanciering

Cofinanciering is onze dagelijkse praktijk. Met veel fondsen wordt zo op ad hoc-basis samengewerkt.

Met onze beide recente thematische programma's werken we met Stichting RCOAK¹ samen op basis van 50-50 cofinanciering. In het kader van Premieplan en Lang Leve Kunst hebben we inmiddels ook substantiële cofinanciering van VSBfonds en Fonds 1818.

Op bescheiden schaal is er sinds een groot aantal jaren sprake van cofinanciering: door Stichting Het Pape-Fonds (Den Haag) en de Stichtingen Anslo's Hofje - De Eendracht (Amsterdam).

Cofinanciering komt direct ten goede aan de projecten die het betreft, er wordt door ons, noch onze partners op ingehouden ter dekking van kosten.

We zetten in op meer cofinanciering, omdat dit onze mogelijkheden vergroot, we expertise met medefinanciers kunnen uitwisselen, grotere projecten geholpen kunnen worden, en projecten/organisaties erbij gebaat kunnen zijn dat zij een breed financieel draagvlak hebben.

¹ Stichting Roomsche Catholiek Oude Armen Kantoor in Amsterdam

B. Inhoud

Kernbegrippen: *Waardigheid, Zingeving, Autonomie, Welbevinden*

ad 1: themaprogramma's: beweging op gang brengen

Sinds 2002 hebben onze themaprogramma's een steeds belangrijker plaats in ons beleid gekregen. Dit uit zich onder meer in de bedragen die ermee zijn gemoeid, in de tijd die het bureau eraan besteedt en in het imago van ons fonds (vernieuwend, inhoudelijk).

Onze themaprogramma's tot nu toe waren:

- 1) Voorkómen en verminderen van eenzaamheid onder ouderen > 2) Kracht van ouderen
- > 3) Ouderen en levenskunst > 4) Vitaliteit ontmoet kwetsbaarheid > 5) Lang Leve Kunst.

Wat we met onze themaprogramma's hebben beoogd en beogen is het op gang brengen van een beweging. Dankzij deze aanpak hebben veel en uiteenlopende organisaties ervaring en kennis opgedaan, is die ervaring onderling uitgewisseld en verspreid (d.m.v. symposia en publicaties) en hebben we relevante en actuele vraagstukken op de agenda van velen kunnen zetten.

Dit wordt het duidelijkst zichtbaar in ons jongste programma: Lang Leve Kunst. Hierin werken we met zeven partners² samen, waaronder voor het eerst de rijksoverheid; de samenwerking werd in 2013 vastgelegd in een convenant voor vier jaar; in deze periode stellen de partners gezamenlijk € 4 mln beschikbaar (waarvan SvL en RCOAK samen € 1,6 mln). Aan het programma is een ambitieuze Europese component toegevoegd, die moet leiden tot een Europese beweging Long Live Arts.

Parallel lopen nu twee themaprogramma's. De 38 projecten van Vitaliteit ontmoet kwetsbaarheid zitten in de uitvoeringsfase. In Lang Leve Kunst zijn 156 organisaties aan de slag met hun kunstproducties, terwijl acht kwartiermakers sinds mei 2014 bezig zijn om de komende drie jaar in hun regio een netwerk op te bouwen dat leidt tot meer en beter op de wensen van ouderen inspeland cultureel aanbod en, uiteindelijk, tot meer ouderen die actief kunst beoefenen.

Met beide programma's bestrijken we een breed spectrum, inhakend op onze kernbegrippen waardigheid, zingeving, autonomie, welbevinden:

- Vitaliteit ontmoet kwetsbaarheid: solidariteit, wederkerigheid, persoonlijke aandacht, meedoen, plezier;
- Lang Leve Kunst: talentontwikkeling, trots, live long learning, meedoen, plezier.

Vitaliteit ontmoet kwetsbaarheid wordt in maart 2015 afgerond, Lang Leve Kunst loopt door tot eind 2016.

Nieuwe thema's

Gezien het grote succes van de samenwerking ligt het in de rede nieuwe themaprogramma's opnieuw samen met Stichting RCOAK te ontwikkelen. In 2015 zullen we een nieuw thema definiëren, dat voortbouwt op onze ervaringen met de voorgaande programma's.

ad 2: Bestendiging van succesvolle initiatieven

Een beweging op gang brengen is één. In beweging blijven is twee.

Dit is waar organisaties die van ons bijdragen (hebben) ontvangen tegenaan lopen. Ook zij die inmiddels een lange staat van dienst hebben en bewezen succesvol zijn lukte tot nu toe niet een verdienmodel te ontwikkelen dat de overhead volledig kan dekken. Om de exploitatie toch rond

² Stichting RCOAK, Landelijk Kenniscentrum Cultuureducatie en Amateurkunst (LKCA), Fonds voor Cultuur Participatie (FCP), VSBfonds, Ministerie van OCW, Ministerie van VWS, Nederlandse Organisaties Vrijwilligerswerk (NOV).

te krijgen worden projecten opgezet waarin overhead wordt verwerkt; projecten die fondsen dan weer honoreren: de inmiddels bekende 'projectencarrousel'³.

Ze zouden natuurlijk geholpen zijn bij een meerjarige programmasubsidie van een of meer fondsen (zoals in het subsidiestelsel van OCW voor culturele instellingen). De vraag is of wij ons op zo'n manier vast zouden willen leggen; een toekomstbestendige oplossing is het in elk geval niet. Toch is het juist dát, waarnaar zij en wij op zoek zijn. Wij zullen ons hierop verder oriënteren.

Premieplan

Bestending speelt ook een rol bij Premieplan. De uitvoering is in 2013 in handen gegeven aan vereniging Nederlandse Organisaties Vrijwilligerswerk (NOV). De kracht van Premieplan is dat het doordringt in de haarvaten van de maatschappij; Premieplan financiert per jaar vele honderden kleine initiatieven. Dankzij de uitbesteding aan NOV kost het ons nauwelijks nog tijd. Rechtstreeks zouden wij dit nooit kunnen bereiken. In totaal gaat in Premieplan inmiddels € 1,2 mln per jaar om, waarvan ruim € 200.000 van Fonds Sluyterman van Loo.

We gaan zoeken naar mogelijkheden om Premieplan uit te breiden en andere groepen erbij te betrekken. Meer burgerinitiatieven, meer Vitok-achtige initiatieven, meer kunst en cultuur. Ook gaan we op zoek naar andere medefinanciers. Veel kleine aanvragen die nu nog uit ons reguliere programma worden gefinancierd, zullen in de nieuwe constellatie via Premieplan kunnen lopen.

Gouden Dagen

Het Gouden Dagen Fonds, in 2009 door Fonds Sluyterman van Loo en Stichting RCOAK opgericht, richt zich op het vervullen van persoonlijke wensen van kwetsbare ouderen. Vrijwilligers van aangesloten locaties van zorgaanbieders organiseren acties om geld in te zamelen en zetten zich in om de wensen te vervullen. Hoewel GDF inhoudelijk succesvol is, heeft het bij lange na niet het beoogde bereik gekregen. Omdat het verdienmodel afhankelijk is van groei (een bij nader inzien onhaalbaar model), kwam de continuïteit (bureaunkosten) in gevaar. GDF zal een nieuw, haalbaar verdienmodel moeten formuleren. Wij moeten ons bezinnen op de vraag of wij betrokken willen blijven en zo ja, hoe.

Vitaliteit ontmoet kwetsbaarheid: beeldvormende campagne

Het programma Vitaliteit ontmoet kwetsbaarheid wordt in maart 2015 met een festival in Den Haag afgesloten. Alle projecten die wij in het kader van dit programma financieren zijn dan uitgevoerd. Er is in de drie jaar dat dit programma loopt veel kennis en ervaring opgedaan: wat werkt, wat werkt niet. Tijdens het festival zullen deze ervaring en kennis gedeeld worden met een brede kring van professionals.

De kern van dit programma (en ook van Lang Leve Kunst) is dat ouderen veel kunnen, talenten en competenties hebben en, mits aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan, een volwaardige rol in de maatschappij kunnen (blijven) spelen. Ontwikkeling en ontplooiing is voor iedereen van belang, tot op hoge leeftijd. Nog nooit zijn we zo gezond, zo welvarend zo oud geworden als nu en ook werd nooit eerder zoveel over ouderen/ouder worden gepraat en geschreven als nu. De positie van ouderen als gezond, welvarend, inspirerend en waardevol wordt echter door de maatschappij niet als zodanig gepercipieerd. Teveel wordt gedacht in termen van eenzaam, inactief, buiten het arbeidsproces, afgeschreven.

³ Het rendement van zalmgedrag – de projectencarrousel ontleed, Daniël Giltay Veth, Nicis Instituut, 2009

Het festival is een prachtig begin, maar het is niet genoeg. Om het geschetste beeld over ouderen en ouderdom te kantelen zal niet alleen de perceptie onder ouderen zelf moeten veranderen – daar doen de fondsen al veel aan via hun projecten – maar zal ook het beeld over ouderen bij jongere generaties moeten wijzigen. We beraden ons op hoe ons fonds hieraan kan bijdragen.

ad 3 Samenwerkende Fondsen Caribisch deel van het Koninkrijk⁴

Sinds 2008 maken wij deel uit van dit samenwerkingsverband dat een breed scala aan sociaal-maatschappelijke projecten financiert op de zes eilanden in het Caribisch gebied. De laatste drie jaar werd gemiddeld € 1,5 mln door de SFO besteed. Hiervan kwam zo'n 20 procent ten goede van ouderenprojecten, waarvan € 90.000 voor rekening van ons fonds. We zijn hiermee ruim binnen het hiervoor gereserveerde budget gebleven; we ontvingen te weinig aanvragen van voldoende niveau om dit geheel te besteden.

Het is ook niet eenvoudig de juiste weg te vinden op de onderling zeer verschillende eilanden. Daarom worden de fondsen op ieder eiland vertegenwoordigd door een lokaal adviescollege of adviseur. Zij selecteren projecten, schrijven preadviezen, volgen door de fondsen gehonoreerde projecten en controleren de verantwoordingen. Het aanbod van goede projecten is per jaar wisselend, zowel kwantitatief als kwalitatief, en komt overwegend van Curaçao, Aruba, Sint Maarten en Bonaire.

In 2014 is per eiland geïnventariseerd wat de belangrijkste behoeften onder ouderen zijn (los van goede gezondheid en voldoende geld, en niet zijnde basisvoorzieningen). De uitkomsten blijken voor alle eilanden gelijk: de wens langer thuis te kunnen blijven wonen en mee te kunnen blijven doen. De SFO willen de komende drie tot vier jaar met een wijkgerichte aanpak hierop inspelen. Het grootste deel van het voor de Cariben bestemde budget van Fonds SvL zal gedurende die periode via dit programma besteed gaan worden.

ad 4 reguliere subsidieprogramma

Vormde tot nu toe het reguliere programma (de dagelijkse 'spontane' instroom van aanvragen) de kern van ons werk, met de hierboven geformuleerde uitgangspunten verschuift het accent stap voor stap naar nieuwe thematisch programma's, bestendinging van succesvolle initiatieven en verruiming van Premieplan. Deze beweging, in combinatie met teruglopende inkomsten uit vermogen, betekent dat het reguliere programma het met minder budget zal moeten doen. We zullen ons derhalve moeten bezinnen op wat we in dit reguliere programma willen blijven doen: soort projecten, hoogte van bijdragen enz. En maatregelen moeten nemen om dit helder naar buiten te brengen, opdat voorkómen wordt dat te vaak tevergeefs een beroep op ons fonds wordt gedaan: we zitten nu op een kleine 40% afwijzingen; uitgangspunt zou moeten zijn dat dit lager, in elk geval niet hoger wordt. Verdere verfijning van de quickscan op onze website kan hierbij behulpzaam zijn.

ad 5 Akerendam

instandhouding

Het in standhouden van de historische buitenplaats Akerendam in Beverwijk is één van de twee statutaire doelstellingen. In de afgelopen 25 jaar zijn huis en park grondig aangepakt. Twee majeure projecten moeten nog uitgevoerd worden: restauratie van de rococozaal en van de vijver. Voor de zaal is inmiddels een globaal plan gereed, dat na besluitvorming kan worden uitgevoerd. Bij de vijver, die in slechte staat is, lopen we nog steeds tegen technische en procedurele problemen aan. Streven blijft om dit binnen twee jaar uit te voeren.

⁴ Oranjefonds, Skanfonds, Stichting Kinderpostzegels Nederland, Innovatiefonds Zorgverzekeraars

Gebruik

Het park wordt een paar keer per jaar voor publiek opengesteld en op Monumentendag ook het huis. Daarnaast kunnen patiënten van de afdelingen geriatrie, fysiotherapie en het brandwondencentrum van het naastgelegen Rode Kruis Ziekenhuis onder begeleiding van een verpleegkundige/behandelaar het park bezoeken. En natuurlijk hebben de bewoners van Nieuw Akerendam altijd toegang.

Voor een cultureel programma in huis gaan we samenwerken met de Stichting Geelvinck Collectie, waarvan we enkele historische piano's/vleugels in bruikleen kunnen krijgen.

ad 6 Nieuw Akerendam

Al enige tijd staan de huurinkomsten van Nieuw Akerendam onder druk (10-12% leegstand). Dit is het gevolg van de kredietcrisis: er is wel degelijk belangstelling bij senioren om in Nieuw Akerendam te komen wonen, maar ze raken hun huis niet kwijt. Dit heeft directe gevolgen voor onze financiële ruimte.

Het bestuur van beheerstichting Stichting Nieuw Akerendam heeft op verzoek van het College van Regenten een analyse van de situatie laten maken. Volgens deze analyse zijn de appartementen zijn relatief duur, o.m. door hoge servicekosten. De vraag naar serviceappartementen zal toenemen en de ligging van Nieuw Akerendam is uitstekend. Het rapport komt met de aanbeveling het geheel te upgraden, en er zou een nieuwe formule voor de servicekosten moeten komen, met beperkte basisservice en verder afname naar behoefte.

Deze aanbevelingen moeten verder uitgewerkt worden, wellicht blijkt er behoefte te zijn aan een second opinion. Bij de beleidsvorming m.b.t. Nieuw Akerendam hanteren we, naast financieel rendement, ook hier onze basiswaarden waardigheid, zingeving en autonomie van de bewoners.

C. Organisatie

College van Regenten

In minder dan drie jaar is van vier van de zeven collegeleden afscheid genomen en zijn vier nieuwe leden verwelkomd. Bij de selectie is gebruik gemaakt van een gespecialiseerd bureau. Zo'n ingrijpende situatie zal zich pas weer over vijf/zes jaar voordoen, dus na deze beleidsperiode.

Bureau

De combinatie van steeds grotere aantallen reguliere aanvragen met twee, elkaar deels overlappende themaprogramma's heeft de afgelopen periode grote druk op de organisatie gelegd. De hierboven geformuleerde inhoudelijke voorstellen zijn er mede op gericht om op termijn de werkdruk wat te verlichten – al moeten we daarvan geen gouden bergen verwachten:

- Bij de voorgestelde themaprogramma's wordt niet gedacht aan het genereren van veel projectvoorstellen die door ons bureau (en dat van RCOAK) moeten worden beoordeeld. Wij zullen vooral inhoudelijk de programma's vormgeven, uitvoering zal grotendeels extern moeten komen te liggen.
- Meer kleine, eenvoudige aanvragen doorverwijzen naar/onderbrengen in Premieplan levert ruimte op.
- Ook stringenter afbakening van wat we wel of niet in behandeling nemen, zal verlichting bieden.

Dit neemt niet weg dat er eerst extra tijd gestoken moet worden in de uitwerking van de beleidsvoornemens, alvorens er sprake kan zijn van de nagestreefde tijdsbesparing. Daarvan zal naar verwachting pas medio 2016 sprake zijn, als Vitaliteit ontmoet kwetsbaarheid en Lang Leve Kunst zijn afgerond.

Ook de uitvoering van het convenant Lang Leve Kunst (breder dan ons eigen themaprogramma) zal veel aandacht vragen.

Hetzelfde geldt voor de investeringsactiviteiten met InvestMZ.